

ומפרש התנא "במה אין מדליקין", ברישא [תחילה]. הרי שדרך התנא הוא לפרש תחילה את סיום דבריו.

ב. "במה טומנין" (9) את התבשיל בערב שבת, ובמה אין טומנין".

ומפרש התנא "אלו נוחלין ומנחילין" ברישא, ואף ש"עלה" התנא מ"לא נוחלין ולא מנחילין"!

ומפרש התנא במה "אין טומנין", שהיא הבבא האחרונה, ברישא.

אלא לעולם פעמים תני התנא הכי במה שפתח, ופעמים תני התנא הכי במה שסיים, והכל לפי הענין:

ג. "במה [באלו תכשיטים] אשה יוצאה בשבת, ובמה אינה יוצאה", (10) ומפרש התנא "במה לא תצא אשה" ברישא.

אלא (13) התם — בשלשת הדוגמאות הראשונות שהובאו ממסכת שבת — דאיסורא דנפשיה הוא [האיסור הוא משום האדם עצמו], לכן מפרש התנא איסורא דנפשיה ברישא, [לכן מפרש התנא מה אסור לו לעשות — בתחילה].

ומקשינן: והתנן בכמה מקומות אחרת!?

ואילו גבי בהמה [במשנת "במה בהמה יוצאה"] שאין האיסור על בעל הבהמה משום עצמו, אלא דאיסורא איידי בהמה הוא דאתי [האיסור משום הבהמה בא עליו], לכן מפרש התנא היתירא ברישא [מפרש התנא במה "בהמה יוצאה" בתחילה]. (14)

א. דתנן במסכת שבת: "במה בהמה יוצאה בשבת" (11) ובמה אינה יוצאה", ומפרש התנא במה "יוצא גמל" ברישא, אף ש"עלה" התנא מ"במה אינה יוצאה"!

ב. ותנן במסכת בבא בתרא: "יש קרובים שהם נוחלין [יורשים] את קרוביהם שמתו, ואף מנחילין הם לאותם קרובים כשימותו הם, ויש שהם נוחלין ולא מנחילין, ויש שהם

11. לפי שאדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת; ומה שהיא נשמרת על ידו אינו חשוב משוי, ואילו שאר דברים שאינה נשמרת בהם חשובים הם כמשוי ואסורה הבהמה לצאת בהם.

כן, ורק לנו הוא שנחסר מלשון המשנה, אלא שנה התנא לשון מקוצרת. שאם לא כן, לא יתכן לומר בזה כללים היכן חסר.

12. הכלל בזה הוא: "משפחת אב קרויה משפחה", ואילו "משפחת אם אינה קרויה משפחה", אבל הבן יורש את אמו; וכן הבעל יורש את אשתו, והיא אינה יורשת אותו.

9. הבא לסלק קדירה מעל גבי כירה ולטומנה בדבר אחר, אמרו חכמים אין טומנין בדבר המוסיף הבל [חום], אלא בדבר המעמיד הבל. ומפרשת המשנה אלו דברים הם מוסיפים הבל, רש"י שבת מז ב.

13. מילת "אלא" נראית כמיותרת, אלא שלשון נזיר משונה.

10. במה אשה יוצאה, דהוי תכשיט ולא משוי, ויש שהם תכשיט אלא שגזרו בהם חכמים שמה תטלם בידה כדי להראות לחברתה ותעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, רש"י שבת נו א.

14. הגאון רבי אלעזר משה זצ"ל בהגהותיו תמה, הרי שביתת בהמה היא דאורייתא, ואילו